

Vragen Commissie Ruimte 17 januari 2025

Vragen Carolien Bierens (BBB), over Brief GS van 28 november 2024 over Toezending rapport Hydrologische maatregelen Kapelse en Yerseke Moer – 580373, agendapunt 8

Vraagnummer	Hoofdstuk	Pagina	Vraag	Antwoord
1	Samenvatting	4	Is bij effecten op de omgeving alleen het af te voeren water meegenomen?	Nee. Bij de effecten is gekeken naar het afvoeren van water, mogelijke extra kweldruk, waterkwaliteit, polderpeil en grondwaterstanden.
2	Samenvatting	4	Is wordt gesproken over het zout in de sloten, is niet gekeken naar extra kwel?	Omdat het peilverschil tussen de moeren en de polder in droge periodes, ook bij wateraanvoer, kleiner is dan onder normale omstandigheden is geen sprake van extra kwel. Zie ook beantwoording vraag 12.
3	3.3.2	22	“Uit de resultaten blijkt dat alle meetpunten twee of meer normen overschreden;” Wat werd per meetpunt overschreden? Wat wordt in het kanaal overschreden?	Zie hiervoor de 'Notitie waterkwaliteit Kapelse- en Yerseke moer' en de rapportage "Monitoring oppervlaktewater Yerseke en Kapelse Moer (bijlagen). Daarin wordt een feitelijk beeld gegeven van het resultaat van de metingen in de diverse onderzochte gebieden. Met name in de landbouw- en natuurlocaties worden zowel arseen als ammonium in verhoogde mate aangetroffen. Tijdens drie van de vijf meetrondes zijn in het landbouwgebied licht verhoogde concentraties gewasbeschermingsmiddelen en/of biociden gemeten.

4	3.3.2.	22	“Uit onderzoek blijkt dat het niet lijdt tot meer verzilting?” Waar blijkt dat uit? Is alleen naar het slootwater gekeken? Of is ook rekening gehouden met kwel?	Zie beantwoording vraag 2.
5	3.3.2.	23	“Uit het onderzoek is gebleken dat het water van de landbouwgebieden lagere gehalten aan stikstof, fosfor en kalium bevat dan de natuurgebieden.” Waar komen deze in de natuurgebieden dan vandaan?	Een mogelijkheid kan zijn dat dit vrijkomt door de afbraak van het veen in het natuurgebied.
6	3.3.2.	23	“De bemestingsparameters stikstof en fosfor zijn in het kanaal het laagst.” Wat is het verschil met de waardes in het landbouwgebied? Ofwel wat zijn de exacte cijfers?	Gezien de diversiteit aan meetmomenten is dat niet zomaar te noemen. Denk hierbij echter dat dit zo een factor 3 tot 25 kan schelen tussen het kanaal en het landbouwgebied. Zie ook de rapporten genoemd bij vraag 3.
7	4.3	25/2 6	Betekend dit inlaat regime dat voor het zuidelijk deel van de Yerseke moer het water wel over de stuwen gaat lopen? Aangezien de marges hier vele malen kleiner zijn.	Nee. Er wordt gestuurd op een niveau onder het vastgestelde polderpeil. Het peil waar wordt gestopt met water inlaten is NAP -1.65 m. het peil waar de stuw op wordt ingesteld is NAP - 1.60 m. Dat is 0.05 m lager dan tot waar het water wordt ingelaten. Het water zal enkel door extreme regenval over de stuw lopen.
8	5.1.5	30	De optie Reigerbergsepolder lijkt hier op basis van aannames afgeschoten te worden. Wat zijn de cijfers als het gaat om hoeveelheid die aangevoerd kan worden en de nutrienten? Zie vraag 6.	Het is gebaseerd op de onderzoeksresultaten van het toepassen van water vanuit het Bathse Spuikanaal voor de landbouw(aanbod) en het onderzoek naar de vraagzijde voor Kapelse en Yerseke moer. Dit sluit niet op elkaar aan. Van belang is ook dat het mogelijke project zoetwatervoorziening Reimerswaal zich nog in de pioniersfase bevindt, waarin onderzocht wordt of het project haalbaar is.

			Voor het doorspoelen is ook water nodig, kan dit niet gebruikt worden voor de Yerseke moer?	Bij het doorspoelen van de waterlopen in het landbouwgebied is het de bedoeling om brak water uit het waterlopendsysteem te verwijderen. De kwaliteit (zoetheid) van dit water sluit niet aan bij de gewenste waterkwaliteit voor de Yerseke Moer. Verder speelt mee dat het geen optie
--	--	--	---	---

				is voor de Kapelse Moer en het om een nog niet bestaande voorziening gaat, waarvan niet duidelijk is of en op welke termijn deze gerealiseerd gaat worden.
9	5.1.6	31	“Zoals uit de grafiek blijkt, kan er niet de gehele droge periode aan de waterbehoefte voor de KM worden voldaan.” Er zijn echter ook pieken naar beneden waardoor gebuffeld kan worden. Vanuit de grafiek lijkt het nu voldoende. Graag inzicht in de cijfers om dit beeld duidelijker te krijgen.	Voor de KM is een gemiddelde waterbehoefte van 4.300 m3/dag, zie par. 4.2.1. Op basis van gegevens van Waterschap Scheldestromen is gekeken naar een gemiddelde afvoer van gemaal Schore en Postweg. De gemiddelde dagafvoer over de periode van 1 juni tot 1 september in 2018 is 3.793 m3/dag. Aangezien er een voorziening gerealiseerd moet worden die juist in droge periodes goed moet kunnen functioneren, is het poldergebied als bron minder geschikt.
			Zijn in deze berekeningen de hoeveelheden kwel en capillaire werking meegenomen?	Kwel is niet apart beschouwd, maar is onderdeel van de totale waterhoeveelheid en dus in de capaciteit van de totale afvoer van de afvoergemalen. Capillaire werking vindt plaats in de percelen en blijkt - ook in combinatie met de kwel - onvoldoende om de grond vochtig genoeg te houden en/of de verdamping te compenseren. De benodigde hoeveelheid m3/dag is gebaseerd op de te compenseren verdamping.
10	5.1.6	31	“Het polderwater loopt door het landbouwgebied, waardoor er verhoogde	Het feit dat het nutriënten gehalte in polderwater lager is dan in het natuurgebied, zegt niet dat het

			gehalten nutriënten zijn. Daarnaast is er ook de mogelijkheid op pesticiden	polderwater voldoet aan de gewenste kwaliteit voor de natuurgebieden. Daarnaast heeft het de voorkeur om het inbrengen van
			vanuit de landbouw. Dit resulteert in water dat niet de gewenste kwaliteit zal hebben” Eerder wordt op bladzijde 22/23 vermeld dat er maar één overschrijding van pesticiden is en de gehalten van nutriënten in het polderwater lager zijn dan in de natuurgebieden. Waarom is dit dan hierbij wel een zwaarwegend argument?	gewasbeschermingsmiddelen in een natuurgebied indien mogelijk, te voorkomen.
11	5.1.7.1	32	“De optie voor het inlaten van kanaalwater wordt kansrijk geacht en wordt in hoofdstuk 7 verder onderzocht. Daarbij wordt er uitgegaan van een hevel. De situatie geeft een kostenefficiëntere en duurzamere optie dan een hevel.” Moet de laatste hevel niet pompinstallatie zijn?	Dat is correct. Het laatste woord 'hevel' dient 'pompinstallatie' te zijn.
12	6.1.1/2	33	Is hierbij alleen gekeken naar verzilting in de sloten of ook naar het ontstaan van extra kweldruk?	Hierbij is met name gekeken naar verzilting. Extra kweldruk in de periode dat er geen water in het natuurgebied wordt ingelaten is niet aan de orde omdat het waterpeil in het natuurgebied dan niet wordt beïnvloed. In droge periode bij het inlaten van water zal het waterpeil in het natuurgebied minder ver uitzakken dan zonder aanvoer. Het peilverschil met het landbouwgebied is echter kleiner dan onder normale omstandigheden, zodat er geen sprake zal zijn van extra kweldruk.

13	6.1.1/2	33	Hoeveel minder is de buffer capaciteit? Kan dit bij extreme regenval leiden tot het niet meer voldoende af kunnen voeren van het water waardoor sloten geen water meer kunnen afvoeren of zelfs overstromen?	Dit leidt zeker niet tot het niet meer kunnen afvoeren via de poldersloten of dat poldersloten overstromen. Bij deze situaties praten we over een calamiteit als gevolg van extreme neerslag. Als er een calamiteit plaats vindt als gevolg van extreme neerslag dan zal volgens het peilbesluit het natuurgebied dienen als bufferlocatie waarbij het waterpeil ca. 0,20 m1 wordt opgezet door de stuwen te verhogen. Daarmee wordt de piek in de afvoerende landbouwsloten afgevlakt. Lozing uit het natuurgebied zal dan plaats vinden nadat het waterpeil in de poldersloten gezakt is. Er is geen sprake van een verminderde buffercapaciteit. Het oppervaktewaterpeil blijft namelijk op een niveau onder het vastgestelde waterpeil.
14	6.3	34	“Het inlaten van polderwater geeft een druk op de watervraag, waardoor in tijden van waterschaarste teruggevallen moet worden op de verdringingsreeks.” Word hiermee bedoeld dat water inlaten vanuit de Polder kan leiden tot meer verdroging van de landbouwpercelen? Is deze situatie voor de KM gelijk aan de YM omdat de kweldruk in de KM hoger lijkt?	Als we praten over een zeer droge periode dan is er zowel bij de landbouw als in het natuurgebied behoefte aan water. Als er dan meer water wordt onttrokken uit het landbouwgebied dan vanuit de kwel wordt aangevoerd, dan zal dit leiden tot een lager polderpeil. Door een lager polderpeil in het landbouwgebied zal de grondwaterstand in de landbouwpolder dalen en leiden tot meer kwel. In principe geldt dit voor beide moeren.
15	7.1 tabel 2	35	Is bij “effect op de omgeving” alleen gekeken naar het effect van het af te voeren water? Zo ja waarom zijn hier niet meer effecten meegenomen?	Bij de effecten is gekeken naar het afvoeren van water, mogelijke extra kweldruk, waterkwaliteit, polderpeil en grondwaterstanden.

16	7.3	37	Hoe is deze afweging tot stand gekomen? Op welke manier en met welke cijfers is tot deze afweging van positief of negatief gekomen?	Dat is gedaan op basis van overleg met alle betrokken partijen in dit traject. Nadat er een proces heeft plaats gevonden van het interpreteren van diverse onderzoeken door verschillende experts.
			Waarom is er voor gekozen om kwaliteit en kwantiteit dubbel te laten tellen?	Hiervoor is gekozen omdat dit de bepalende aspecten zijn voor het behalen van de natuurdoeltypen in de beide natuurgebieden en om veenoxidatie tegen te gaan. Als een aspect niet behaald kan worden (kwantiteit) of als het onvoldoende bijdraagt (kwaliteit) dan heeft dat invloed op het na te streven natuurdoeltype. De overige aspecten zijn meer beïnvloedbaar om tot een positief resultaat te komen. Dat kan zijn op financieel gebied of door extra maatregelen te treffen.
17	7.4	38	“Echter het kanaalwater is kwalitatief beter water dan het polderwater” Wat zijn de cijfers die dit onderbouwen? Wat is het exacte verschil?	Dat is niet in een cijfer uit te drukken. Zie hiervoor de notitie 'Waterkwaliteit Kapelse- en Yerseke Moer en de rapportage "Monitoring oppervlaktewater Yerseke en Kapelse Moer (bijlagen).

18	7.4	39	“Het grootste verschil in duurzaamheid zit in de toekomstbestendigheid van de inlaten. Daar scoort een inlaat vanuit het kanaal hoog, aangezien het kanaal altijd voldoende water zal geven.” Dit is een weging die bij kwantiteit al dubbel is meegenomen. Duurzaam wordt eerder beschreven als “duurzame oplossing draagt bij aan de klimaatrobustheid van de gebieden, verstoort het natuurlijke proces niet en heeft een geringe impact op het milieu.” Hoe is deze afweging meegenomen? Dat wordt hier niet duidelijk.	Duurzaamheid is breed opgevat. Er is onder andere gekeken naar de toekomstbestendigheid van de aanvoer. Daarbij is de gekeken naar de gevolgen van de klimaatveranderingen. Ook is er gekeken naar de energiebehoefte. Bij een hevel is er energie nodig in de opstartfase om de hevel vacuum te trekken. Daarna werkt de hevel op basis van zwaartekracht; het verschil tussen het waterpeil in het kanaal en in het natuurgebied. Bij het gebruik van een pomp zal de pomp de gehele periode van energie moeten worden voorzien.
19	7.4	39	“Het vraagt hoe dan ook extra maatregelen” Wat is het verschil in kosten tussen beide opties? In concrete bedragen.	De exacte kosten zullen berekend kunnen worden nadat het ontwerp is gemaakt.
20	8.2	41/4 2	Bij 8.2 wordt gesproken over een vervolg onderzoek. Wordt dit eerst uitgevoerd voordat er concrete werkzaamheden uitgevoerd worden? Wat zijn de kosten hiervan? Kunnen bezwaren voor de omgeving hierin ook nog meegenomen worden?	Er worden meerdere onderzoeken aanbevolen. Aanbeveling 1,2 en 4 kunnen los gezien worden, maar zijn mogelijkwerwijs wel interessant om efficiëntie te creëren. Aanbeveling 3 is een verdere uitwerking van de voorkeursvariant. De kosten van de aanbevelingen zijn in dit stadium nog niet uitgewerkt. In het gehele proces om te komen tot een waterinlaat blijven de initiatiefnemers in contact met de omgeving.
	algemeen		Wanneer zijn de resultaten van de pilot	Het definitieve rapport van de evaluatie van de project noodaanvoer Yerseke Moer 2023 en 2024 wordt binnenkort verwacht. Vanwege

			met polderwater in pompen bekend?	capaciteitsproblemen bij het waterschap is het niet gelukt het rapport voor de jaarwisseling af te ronden.
	algemeen		Hoe er wordt omgegaan met (landbouw)percelen die in particulier bezit zijn binnen het Natura 2000-gebied?	Voor het gehele gebied is het peilbesluit leidend voor het te voeren peilbeheer. Voor de particuliere percelen binnen het Natura 2000-gebied geldt dat het oppervlaktewaterpeil in de situatie met aanvoer minder ver beneden het vastgestelde polderpeil zal uitzakken dan in de situatie zonder aanvoer.
	algemeen		Hoe is de verdeling van het hevelwater door het gebied precies gerealiseerd?	Verdeling van het hevelwater door het natuurgebied zal plaats vinden via de primaire en secundaire sloten conform de legger van het Waterschap. De waterverdeling wordt in de verdere planuitwerking meegenomen.